

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **M. Ž.**, zastoupen Mgr. Robertem Cholenským, Ph.D., advokátem se sídlem Bolzanova 461/5, Brno, proti žalovanému: **hlavní město Praha**, se sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 4. 2018, č. j. 6 A 1/2015 – 102,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti částku **4.141 Kč**, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Roberta Cholenského, advokáta.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a rekapitulace dosavadního řízení

[1] Žalobce byl dne 31. 10. 2014 předveden na služebnu Policie ČR strážníky Městské policie poté, co odmítl na úřední výzvu strážníků přeparkovat své vozidlo, jež dle strážníků stálo na místě vyhrazeném pro vozidlo přepravující osobu těžce zdravotně postiženou, přičemž vozidlo žalovaného nebylo takto označeno.

[2] Dne 31. 12. 2014 podal žalobce žalobu k Městskému soudu v Praze, kterou se domáhal určení, že zásah strážníků, spočívající v jeho předvedení, byl nezákonný.

[3] Městský soud žalobu dne 3. 1. 2017 zamítl jako nedůvodnou. Proti rozsudku podal žalobce kasační stížnost. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 11. 10. 2017, č. j. 1 As 196/2017 – 25, rozhodnutí městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Městskému soudu vytkl, že se dostatečně nezabýval otázkou splnění podmínek pro předvedení žalobce dle § 13 odst. 3 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, zejména podmínkou subsidiarity takového zásahu. Ačkoliv výzva k přeparkování vozidla mohla být legitimním úkonem, městský soud dále vůbec neposoudil zákonnost samotného předvedení žalobce poté, co tuto legitimní výzvu neuposlechl, přičemž nezákonný zásah, proti kterému žalobce brojil, měl spočívat právě v předvedení. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v projednávané věci se nejednalo o situaci, které by nešlo zabránit jiným způsobem než předvedením, a že předvedení nebylo v dané věci nezbytné ani přiměřené k okolnostem případu. Předvedení, při kterém je dotčená osoba krátkodobě omezena na své osobní svobodě, je konstruováno jako nejzazší prostředek řešení určité situace. Odtažení vozidla bylo legitimní možností, které by méně zasáhlo do práv a svobod žalobce. Nejvyšší správní soud uzavřel, že postup strážníků spočívající v předvedení žalobce byl nezákonný.

[4] Městský soud však nereagoval na veškeré důkazní návrhy a dle kasačního soudu se nedostatečně vypořádal s rozporem mezi provedenými důkazy ve formě úředního záznamu a videozáznamu a neposoudil tak, zda stěžovatel s dostavením se na místní oddělení Městské policie souhlasil (jak je uvedeno v úředním záznamu) či zda byl skutečně předveden nuceně. Uložil proto městskému soudu dále zkoumat, zda byl žalobce postupem strážníků zkrácen na svých právech, a jednalo se tak o skutečně o nezákonný zásah, proti kterému je poskytována soudní ochrana dle § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Z provedeného neúplného dokazování navíc nebylo spolehlivě zjištěno, zda bylo předvedení realizováno násilně.

[5] Městský soud v Praze o věci opětovně rozhodl rozsudkem ze dne 10. 4. 2018, č. j. 6 A 1/2015 – 102, tak, že určil, že zásah spočívající v předvedení žalobce na služebnu Policie České republiky, uskutečněný dne 31. října 2014 kolem 20.30 hod. strážníky Městské policie hlavního města Prahy se služebními čísly X a X, byl nezákonný. Dále rozhodl o nákladech řízení.

[6] Městský soud zrekapituloval obsah správního spisu. Z videozáznamu vyplynulo, že hlídka žalobce vyzvala, aby si předmětné vozidlo přeparkoval v souladu s dopravním značením. Žalobce hlídce odpověděl, že je majitelem parkovacího průkazu pro osoby se zdravotním postižením a že jej nechal doma. Hlídka žalobci sdělila, že na parkovacím místě pro osoby se zdravotním postižením bez parkovacího průkazu nemůže stát a požádala jej, aby si vozidlo přeparkoval přes silnici do „modré zóny“, jelikož má na vozidle parkovací kartu opravňující ho zde parkovat. Na to žalobce uvedl, že na předmětném parkovacím místě stát smí a že hlídka zneužívá svou pravomoc. Hlídka se dále žalobce dotázala, zda má u sebe průkaz ZTP. Žalobce uvedl, že nemá. Hlídka dále žalobce vyzvala slovy „Jménem zákona“ k přeparkování vozidla v souladu s dopravním značením. Žalobce reagoval tak, že uvedl, že nic přeparkovávat nebude. Strážník proto opakovaně vyzval žalobce slovy

„Jménem zákona“ k přeparkování vozidla, jinak bude žalobce předveden na Policii. Na toto žalobce uvedl, že klidně s hlídkou půjde na místní oddělení, ale že si jej hlídka musí odnést, jelikož on neujde ani krok, přičemž uvedl, že je po autonehodě a operaci páteře a ujde jen 10 metrů a pak padá na zem.

[7] Městský soud si dále vyžádal spisový materiál týkající se trestního oznámení podaného žalobcem na zasahující strážníky. Trestní oznámení bylo usnesením odloženo a stížnost žalobce proti usnesení byla Obvodním státním zastupitelstvím pro Prahu 1 jako nedůvodná zamítnuta. Dále soud provedl výslech stranami navržených svědků, M. Š., strážníků D. Ž. a P. S., a žalobce.

[8] Svědek P. S. uvedl, že již u Městské policie nepracuje a na předmětný zákrok si s odstupem času nevzpomíná. Svědek D. Ž. uvedl, že žalobce se strážníky šel dobrovolně, pouze mu pomohli nastoupit do auta a v žádném případě proti němu nepoužili donucovací prostředky. Dále uvedl, že žalobce před předvedením říkal, že *„když jej předvedou, tak jim ukáže“*. Žalobce prý ze začátku uváděl, že si jej budou muset do auta odnést, pak ale se strážníky šel dobrovolně. Dále ke skutečnosti, že v úředním záznamu je uvedeno, že strážnici žalobce *„odnesli“*, svědek uvedl, že žalobci do vozu pomohli na vzdálenost cca 2 metry. Svědek sdělil, že žalobce mohl eventuelně k autu dojít sám, neboť i na místo zákroku došel sám, přičemž sehrál pouze *„divadlo“*. Uvedl, že poslední věta žalobce byla, že *„půjde se strážníky, ať už se to vyřeší“*. Dále sdělil, že pokud je řidič vozidla na místě, tak se vozidlo neodtahuje a nenasazuje se ani botička.

[9] Žalobce v rámci výslechu uvedl, že pro něj do restaurace přišel pan Š. a upozornil jej, že u jeho vozidla jsou strážníci městské policie. I bez berlí došel podél zdi ke strážníkům, kteří jej vyzvali k předložení dokladů a následně k přeparkování auta, což však vzhledem k jeho zdravotnímu stavu nebylo technicky možné. Strážníky upozornil na to, že vozidlo není jeho a že navíc požil alkohol, přičemž oni dále trvali na přeparkování. Ke sdělení strážníků, aby s nimi jel na služebnu, uvedl, že toto odmítl, neboť mu to přišlo jako absurdní řešení této situace. Dále uvedl, že ho násilím vzali v podpaží a táhli jej přes chodník a silnici ke služebnímu autu a násilím jej do něj naložili, což jim trvalo dlouhou dobu, a převezli jej na služebnu policie, kam jej vynesli. K dotazu žalovaného dále sdělil, že by souhlasil s tím, aby strážníci jeho vozidlo odtáhli, nesouhlasil však s celým aktem předvedení. Se strážníky do auta nešel dobrovolně, a bral to celé jako akt šikany, při kterém se cítil ponížen a bezbranně. Při výstupu z auta a předvedení na služebnu policie se žalobce snažil strážníkům poskytnout součinnost, aby ho již netáhli, ale pouze ho nadzvedávali, což však nedělal z toho důvodu, že se zákrokem souhlasil, ale snažil se, aby byla celá situace co nejrychleji u konce.

[10] Svědek M. Š. uvedl, že žalobce byl opřený u okna a hádal se strážníky, že s nimi nikam nepojede, oni ho na to zprava a zleva pod rukama vzali a odvedli, táhli ho do auta a naložili ho. K dotazu právního zástupce žalobce na to, zda žalobce s předvedením souhlasil, svědek uvedl, že nikoli, jelikož s nikým nikam nikdy nechodil.

[11] Městský soud se po provedeném dokazování zabýval otázkou, zda předvedení žalobce na služebnu Policie České republiky bylo nezákonným zásahem a dospěl k závěru, že ano.

[12] Městský soud konstatoval, že ze své podstaty předvedení nemůže být nikdy dobrovolné, což vyplývá z ustanovení § 13 odst. 3 zákona o obecní policii. Předvedení je tak až posledním možným krokem za dané situace, přičemž z logiky věci vyplývá, že souhlas s předvedením *de facto* nelze udělit. Předvedení se tak děje vždy jednáním policie, souhlas osoby není podstatný; přičemž lze rozlišovat pouze to, s jakou intenzitou je předvedení realizováno (např. s pomocí donucovacích prostředků). Dále vyslovil, že donucovací prostředky v daném případě použity nebyly, násilí tedy vůči žalobci užito nebylo. Žádný výslovný souhlas s předvedením žalobce strážníkům nikdy neudělil. Nelze tak dovodit jakoukoliv dobrovolnost žalobcova jednání směřující k jeho odvozu na služebnu policie, takže by se nejednalo o předvedení. Za takovou skutečnost nelze dle názoru soudu označit ani to, že žalobce strážníkům sdělil, *„ať si jej odnesou“*, přičemž toto lze naopak chápat jako tzv. pasivní odpor. Výslechy sice prokázaly určitou míru spolupráce žalobce se strážníky městské policie, nikoliv však v tom smyslu, že by žalobce souhlasil se svým odnesením na služebnu policie.

[13] Soud dospěl k závěru, že předvedení žalobce nesplňovalo zákonné podmínky ustanovení § 13 odst. 3 zákona o obecní policii. Jednání, v němž byl přestupek spatřován, šlo zabránit jiným způsobem, jímž bylo např. odtažení vozidla, nikoliv však předvedením žalobce na služebnu policie (resp. v řízení nevyšlo najevo, že by takové předvedení bylo nutné, např. za účelem identifikace příslušné osoby). Pokud zákon o obecní policii striktně předvedení osoby omezuje tím, že se jedná o institut, který je možné využít až za situace, kdy jiným způsobem nelze zabránit určitému jednání této osoby, tak v daném případě se o tento případ nejednalo, neboť jiným způsobem mohlo být pokračování deliktu ukončeno (odtahem vozidla).

II. Kasační stížnost žalovaného a vyjádření žalobce

[14] Proti novému rozsudku městského soudu podal žalovaný (stěžovatel) kasační stížnost.

[15] Stěžovatel nesouhlasí s právním posouzením věci městským soudem. Domnívá se, že zásah nebyl učiněn v rozporu s vůlí žalobce. Žalobce se svým jednáním na předvedení aktivně podílel, z videozáznamu je zřejmé, že předvedení bylo realizováno dobrovolně. K tomu stěžovatel cituje část videonahrávky:
Žalobce: Pojďme to vyřešit konstruktivně, najděte mi místo, já přeparkuji, pak mě vemte na záda a odneste mě sem zpátky, není to problém.
Strážník: Pokud neuposlechnete opakovaně výzvu, tak Vás předvedu na místní oddělení.
Žalobce: Tak mě předveďte, pojďte…tak to zkuste, ale musíte mě odnést, já nikam nejdu rozhodně, okamžitě si sedám na zem, já mám špatné nohy, já nemůžu chodit, mám na to kartičku.
Žalobce: Pojďte, odneste mě do toho auta a vyřídíme to… - musíte mě ale vzít dva – já upadnu.
Žalobce: Udělejte to ten služební zákrok, já Vám to pak ukážu, jestli to ustojíte tak jo.
Strážník: Půjdeme na místní.
Žalobce: No vždyť jo, pojďme.

[16] Žalobce věděl, že bude předveden na služebnu v případě, že vozidlo nepřeparkuje, přitom s tím souhlasil a strážníky k předvedení dokonce vyzýval. Nebyl proto krácen na svých právech, neboť jednání proběhlo v souladu s jeho projevem vůle. Stěžovatel uvádí, že žalobce si byl vědom možného nezákonného zásahu strážníků žalované již během zákroku. Žalobce v roce 2015 podal žalobu na náhradu nemajetkové újmy ve výši 100.000 Kč, což by mohlo být motivem jednání žalobce při předvedení žalobce na služebnu Policie České republiky.

[17] Stěžovatel dále uvádí, že zásah do práv je nutné posuzovat z hlediska každé osoby individuálně. Ačkoli se bude u více osob jednat o shodný zásah do práv, může každý jedinec míru zásahu pociťovat rozdílně. V případě, který byl řešen s žalobcem, může být dočasné omezení možnosti volného pohybu vnímáno jednotlivcem jako méně závažný zásah do práv, než následná nutnost řešení již odtaženého vozidla, které může ve výsledku znamenat větší zásah do práva jednotlivce, a to především za situace, kdy zásah je spojen s finančním postihem (úhrada za odtah vozidla). Dle stěžovatele měl být proveden test proporcionality.

[18] Žalobce ve vyjádření uvádí, že měl-li by Nejvyšší správní soud hodnotit komunikaci žalobce se strážníky, musel by nařídit jednání, při něm důkaz reprodukcí videozáznamu provést a poté umožnit stranám se k důkazu vyjádřit. Přepis pořízený stěžovatelem v tomto případě jako důkaz nepostačuje a žalobce se ani nedomnívá, že by jím byla tato komunikace zachycena přesně, věrně a úplně. Ohledně právního posouzení se žalobce ztotožňuje s městským soudem. Dle jeho názoru je pojmově vyloučeno, aby se předvedení dělo dobrovolně, neboť se jedná o mocenský akt. Prvek dobrovolnosti je přítomen toliko v tom, zda předváděný klade či neklade odpor a výzvě dobrovolně vyhoví. Dále se žalobce vyjadřuje k okolnostem týkajícím se jeho údajného protiprávního jednání, ačkoliv dále dodává, že pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti nejsou rozhodné. K navrhovanému testu proporcionality žalobce uvádí, že předvedení žalobce na služebnu Policie České republiky nemůže být vůbec způsobem, jak dosáhnout přeparkování jeho vozidla.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[19] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[20] Nejedná se o nepřípustnou kasační stížnost dle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., neboť předchozí kasační stížnost podal žalobce a žalovaný nyní uvádí námitky směřující do právních otázek, kterými se Nejvyšší správní soud v předchozím zrušujícím rozsudku nezabýval.

[21] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[22] Stěžovatel namítá, že městský soud nesprávně posoudil otázku souhlasu žalobce s předvedením. Předně Nejvyšší správní soud v reakci na vyjádření žalobce konstatuje, že není důvod nařizovat jednání k provedení důkazu přepisem videonahrávky. Nejvyšší správní soud řeší v zásadě otázky právní. Zjistí-li nedostatky ve skutkových zjištěních, zruší rozhodnutí krajského (městského) soudu či též správního orgánu a věc mu vrátí k došetření. V nynější věci je zřejmé, že není možné na papír převést část existujícího videozáznamu, ze kterého stěžovatel dovozuje určité závěry, jinak, než přepisem konverzace, která se ve videu odehrává. Stále se však jedná pouze o odkaz na videozáznam, který je součástí správního spisu. Přepisem části konverzace z videa do písemné podoby se tato písemná podoba nestane novým důkazem. Městský soud provedl hodnocení předmětného videozáznamu a Nejvyšší správní soud jej považuje za správné.

[23] K otázce dobrovolnosti předvedení městský soud uvedl, že ačkoliv z dokazování byla zjištěna určitá míra spolupráce žalobce se strážníky, nejednalo se o souhlas s předvedením. Za takovou skutečnost nebylo dle soudu možné považovat ani sdělení žalobce *„ať si jej odnesou“*. Toto lze naopak chápat jako tzv. pasivní odpor.

[24] Nejvyšší správní soud se s hodnocením městského soudu ztotožňuje. Stěžovatel souhlas žalobce dovozuje z videozáznamu, ve kterém žalobce pronáší fráze jako *„tak mě předveďte“*, *„tak to zkuste“* a *„tak udělejte ten zákrok“*. Z celkového vyznění videozáznamu, okolností, za kterých byl videozáznam pořízen a výpovědí svědků, je však zřejmé, že spíše než o souhlas se v dané věci jednalo o pasivní odpor, jak uvedl městský soud, či provokaci strážníků žalobcem. Poukazuje-li stěžovatel na skutečnost, že žalobce si byl již v době zásahu vědom jeho možné nezákonnosti a posléze podal žalobu na náhradu nemajetkové újmy, Nejvyšší správní soud konstatuje, že se jedná o pouhou domněnku stěžovatele. I kdyby se však ukázala být pravdivou, nemohla by ovlivnit hodnocení zákonnosti předvedení. To je třeba posuzovat z pohledu jeho souladu s právními předpisy a zasažení do práv žalobce.

[25] Stěžovatel dále namítal, že měl být proveden test proporcionality z důvodu zjištění, zda by žalobci zasáhlo do práv méně předvedení nebo odtah jeho vozidla. Tuto námitku neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou. Ačkoliv lze stěžovateli přisvědčit, že každý případ je třeba posuzovat individuálně, předvedení v nyní projednávaném případě nebylo rovnocennou alternativou k odtažení zaparkovaného auta, neboť jedna varianta byla souladná s právními předpisy a druhá nikoliv. Jak již Nejvyšší správní soud uvedl v předchozím rozsudku ze dne 11. 10. 2017, č. j. 1 As 196/2017 – 25, k zákonnosti předvedení nebyla naplněna jedna z podmínek § 13 odst. 3 zákona o obecní policii totiž, že by jednání žalobce (respektive protiprávnímu stavu, který svým jednáním vyvolal) nešlo zabránit jiným způsobem. Nadto je třeba zopakovat, že předvedením je osoba na určitý časový úsek omezena na osobní svobodě, jedná se tedy o podstatný zásah do jejích práv. Na okraj kasační soud podotýká, že žalobce v rámci své výpovědi před městským soudem uvedl, že odtah auta by mu nevadil, bránil se však proti předvedení.

IV. Závěr a náklady řízení

[26] Stěžovatel se svými námitkami neuspěl. Jelikož Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí ani z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[27] O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Žalovaný ve věci neměl úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalobce měl ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. mu tedy přísluší právo na náhradu nákladů řízení.

[28] Náklady v jeho případě tvoří odměna a hotové výdaje zástupce, přičemž výše odměny za jeden úkon právní služby činí 3.100 Kč [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.]. Soud proto stěžovateli přiznal částku 3.100 Kč za jeden úkon právní služby spočívající v podání ve věci samé – vyjádření ke kasační stížnosti, ke kterému připočetl paušální náhradu hotových výdajů zástupce žalobce ve výši 300 Kč za jeden úkon (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu) a částku 714 Kč odpovídající 21% DPH, neboť zástupce žalobce je plátcem DPH, celkem tedy 4.141 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. prosince 2018

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu